

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	Sosial işə giriş, SOC101, 3KU (6 AKTS)
	Departament	Psixologiya
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2026–2027-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Musa Səmədli
	E-mail:	samadlimusa@gmail.com
	Telefon:	+994554237974
	Mühazirə otağı/Cədvəl	-
	Məsləhət saatları	-
Prerekvizitlər	-	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Seçmə	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas ədəbiyyat - McDonald, A. (2010). Social work with older people. Polity Press. - Collins, D., Jordan, C., Coleman, H., Collins, T., & Cory, D. (2023). An introduction to family social work (5th ed.). Oxford University Press. Əlavə ədəbiyyat - Dölek, B. Ö. (2009). Geriatrik sosial xidmət. In V. Kalıncara, G. Ö. Başbüyük, & F. Ay (Eds.), V. Ulusal Yaşlılık Kongresi (pp. 349–357). Cumhuriyet Üniversitesi ve Yaşlı - Əliyev, M. N. (2007). Sosial təminat hüququ: Dərslik. Adiloğlu. - Frankel, A. J., Gelman, S. R., & Pastor, D. K. (2019). Case management: An introduction to concepts and skills (4th ed.). Oxford University Press. - Holosko, M. J., & Feit, M. D. (Eds.). (2004). Social work practice with the elderly (3rd ed.). Canadian Scholars' Press. - Məmmədova, R. O. (2019). Sosial işə giriş. Bakı Dövlət Universiteti. - Sorunları Araştırma Derneği. - Meyer, C. H. (1976). Social work practice (2nd ed.). Free Press. - Nazlı, S. (2024). Aile danışmanlığı (17th ed.). Anı Yayıncılık. - Reamer, F. G. (2017). Sosial xidmət etiği və dəyərləri. Nika Yayınevi. - Zastrow, C. (2017). Sosial xidmətə giriş (5th ed.). Nika Yayınevi. - Zastrow, C., & Kirst-Ashman, K. K. (2015). İnsan davranışı və sosial mühit I. Nika Yayınevi.	
Kursun təsviri	“Sosial işə giriş” fənni tələbələrə sosial işin mahiyyəti, predmeti, əsas anlayışları, tarixi inkişafı, peşəkar fəaliyyət istiqamətləri və sosial işçinin cəmiyyətdəki rolu ilə tanış edir. Kurs çərçivəsində sosial işin mikro, mezo və makro səviyyələri, fərd, ailə, qrup və icma ilə işin əsas xüsusiyyətləri, sosial iş təcrübəsində istifadə olunan nəzəri yanaşmalar və müdaxilə prinsipləri öyrənilir. Fənn sosial işçinin müraciətçi ilə peşəkar münasibət qurması, effektiv ünsiyyət bacarıqlarından istifadə etməsi, etik dəyərlərə, insan hüquqlarına və sosial ədalət prinsiplərinə əsaslanan fəaliyyət göstərməsi üçün zəruri olan	

	baza bilik və bacarıqları əhatə edir. Kursda sosial işçinin peşəkar hüquq və məsuliyyətləri, müraciətçilərlə işləyərkən etik sərhədlərin qorunması, məxfilik, təhlükəsizlik və riskli situasiyalarda düzgün peşəkar davranış məsələlərinə də diqqət yetirilir. Sosial iş prosesinin əsas mərhələləri, müraciətçinin ehtiyac və problemlərinin müəyyənləşdirilməsi, uyğun sosial xidmət və resursların seçilməsi, müdaxilə prosesinin planlaşdırılması və qiymətləndirilməsi ilə bağlı ilkin anlayışlar təqdim olunur. Fənn müxtəlif sosial qruplarla aparılan sosial işin xüsusiyyətlərini də əhatə edir. Tələbələr valideyn himayəsindən məhrum olmuş və sosial risk şəraitində yaşayan uşaqlar, əlilliyi olan şəxslər, ahıllar, maddə asılılığı problemi olan şəxslər, ailələr və digər həssas əhali qrupları ilə sosial işin əsas prinsipləri və sosial işçinin bu prosesdə yerinə yetirdiyi peşəkar rollarla tanış olurlar. Eyni zamanda çətin həyat şəraitində olan şəxslərin sosial müdafiəsi, sosial rifahın təmin olunması, mövcud sosial proqram və xidmətlər, eləcə də müvafiq qanunvericiliyin sosial iş təcrübəsində tətbiqi kursun əsas məzmun istiqamətləri arasında yer alır.	
Kursun məqsədləri	• Sosial işin mahiyyəti və onun tarixi inkişafını haqqında məlumatlandırmaq; • Sosial işin fundamental əsaslarını təşkil edən sosial ədalət, etik prinsiplər və dəyərlərlə tanış etmək və tətbiqi üçün lazımi bacarıqları inkişaf etdirmək; • Sosial işin əsas yanaşma və nəzəriyyələrini tətbiq etməyi öyrətmək; • Effektiv ünsiyyət bacarıqlarının aşılamaq; • Çətin həyat şəraitində olan şəxslərlə bağlı mikro səviyyədə sosial iş metodları haqqında məlumatlandırmaq və onları tətbiq etməyi bacarmaq; • Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin sosial rifahı ilə bağlı mövcud qanunvericilik haqqında məlumatlandırmaq; • Akademik araşdırmalar etmək; • Təqdimat bacarıqlarına yiyələnmək.	
Təlim nəticələri	1. Sosial işin mahiyyətini, tarixi inkişafını və əsas fəaliyyət sahələrini izah edə bilir. 2. Sosial iş təcrübəsində insan hüquqları, sosial ədalət və etik prinsiplərin rolunu izah edə və verilmiş situasiyalarda bu prinsiplərin tətbiqini müəyyənləşdirə bilir. 3. Sosial işin əsas nəzəri yanaşmalarını və mikro, mezo və makro səviyyələrini fərqləndirə, müqayisə edə və uyğun sosial problemlərlə əlaqələndirə bilir. 4. Müraciətçi ilə peşəkar münasibət qurmaq üçün əsas ünsiyyət prinsiplərini tətbiq edə və müxtəlif situasiyalarda uyğun ünsiyyət yanaşmasını seçə bilir. 5. Fərd, ailə və qruplarla sosial iş zamanı müraciətçinin ehtiyaclarını və əsas problemlərini təhlil edə, uyğun sosial iş müdaxiləsinin istiqamətlərini müəyyənləşdirə bilir. 6. Ahıllar, əlilliyi olan şəxslər, sosial təhlükəli vəziyyətdə olan uşaqlar və digər həssas qruplarla sosial işin əsas xüsusiyyətlərini müqayisə və təhlil edə bilir. 7. Sosial rifah, sosial siyasət, sosial proqramlar, xidmətlər və müvafiq qanunvericiliyin sosial iş təcrübəsində rolunu izah və qiymətləndirə bilir. 8. Sosial iş sahəsində akademik mənbələri təhlil edə, əsas fikirləri sistemləşdirə və mövzu üzrə əsaslandırılmış yazılı iş və təqdimat hazırlaya bilir.	
Tədris metodları	Məşğələ	+
	Qrup müzakirəsi	+
	Praktiki tapşırıqlar	+
	Praktiki məsələnin təhlili	+

Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Məqalə və onun təqdimatı	8-ci həftədə	20
	Kitab Analizi		10
	Davamiyyət		5
	Aktivlik		5
	Aralıq imtahanı	8-ci həftə	30
	Final imtahanı	Semester sonu	300
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Məqalə və təqdimat – 20 bal Tələbələr 4-5 nəfərdən (tələbə sayına uyğun olaraq) ibarət qrup şəklində işləyirlər. Məqalənin mövzusu kursun məzmununa uyğun olaraq müəllim və tələbələr tərəfindən birgə müəyyən edilir və yazı prosesinə başlamazdan əvvəl müəllimlə razılaşdırılır. Qrup seçilmiş mövzu üzrə elmi ədəbiyyatı araşdırmalı, əldə olunan məlumatları təhlil etməli və akademik tələblərə uyğun məqalə hazırlamalıdır. Hazırlanmış məqalə daha sonra qrup tərəfindən auditoriya qarşısında təqdim edilir. Məqalə yalnız müxtəlif mənbələrdən məlumatların toplanması və ümumiləşdirilməsi formasında olmamalıdır. Tələbələr mövzu üzrə əsas problemi və ya sualı müəyyən etməli, müxtəlif elmi yanaşmaları müqayisə etməli, mövcud məlumatları təhlil etməli və nəticələrini əsaslandırmalıdırlar. Məqalədə istifadə olunan bütün elmi mənbələr göstərilməli və istinadlar akademik qaydalara uyğun verilməlidir. Maksimum 20 bal almaq üçün qrup mövzunu elmi mənbələr əsasında hərtərəfli araşdırmalı, məqalədə öz təhlilini nümayiş etdirməli, akademik istinad qaydalarına əməl etməli və qrupun bütün üzvləri həm yazılı işin hazırlanmasında, həm də təqdimatda fəal iştirak etməlidir. Süni intellektdən istifadə qaydaları Süni intellekt alətlərindən mövzu üzrə ilkin ideyaların formalaşdırılması, tədqiqat sualının dəqiqləşdirilməsi, məqalənin strukturunun planlaşdırılması, açar sözlərin müəyyən edilməsi və dil redaktəsi üçün yardımçı vasitə kimi istifadə oluna bilər. AI tərəfindən yaradılmış mətnin birbaşa məqaləyə daxil edilməsi və tələbələrin şəxsi təhlilini əvəz etməsi qəbul edilmir. Qrup elmi mənbələri özü tapmalı, oxumalı və məqalədə istifadə olunan hər bir istinadın həqiqətən mövcud olduğunu yoxlamalıdır. AI tərəfindən yaradılmış saxta, yanlış və ya yoxlanılmamış istinadlardan istifadə etmək yolverilməzdir. Təqdimat zamanı qrup üzvləri məqalədə yazılan bütün fikirləri izah və müdafiə edə bilməlidirlər Kitab analizi və müzakirəsi – 10 bal Semestr ərzində oxunacaq kitab müəllim və tələbənin birgə qərarı əsasında seçilir. Kitab sosial iş sahəsi və kursda müzakirə olunan mövzularla əlaqəli olmalı və əvvəlcədən müəllim tərəfindən təsdiqlənməlidir. Tələbə kitabı oxuduqdan sonra onun əsas ideyalarını, müəllifin mövqeyini və sosial iş		

baxımından əhəmiyyətli məsələləri təhlil etməlidir. Kitab üzrə dərs zamanı müzakirə keçiriləcək və tələbədən yalnız kitabın məzmununu danışmaq deyil, müəllifin fikirlərinə münasibət bildirmək, müəyyən yanaşmaları qiymətləndirmək və onları kursda öyrənilən anlayışlarla əlaqələndirmək gözlənilir. Maksimum 10 bal almaq üçün tələbə kitabın məzmununu yaxşı mənimsəməli, müəllifin əsas arqumentlərini izah etməli, onlara şəxsi və əsaslandırılmış münasibət bildirməli və kitabı sosial iş kontekstində müzakirə edə bilməlidir. Süni intellektdən kitab üzrə qeydlərin sistemləşdirilməsi, müzakirə suallarının hazırlanması və anlaşılməsi çətin olan anlayışların izahı üçün yardımçı vasitə kimi istifadə edilə bilər. AI tərəfindən yaradılmış kitab xülasəsi kitabın oxunmasını əvəz edə bilməz. Tələbə müzakirə zamanı kitabın məzmununu və öz mövqeyini müstəqil şəkildə izah edə bilməlidir. Fəallığın qiymətləndirilmə meyarları Dərs zamanı qeyri-etik davranışlar, dərs prosesini pozan hərəkətlər, icazəsiz və yersiz müzakirələr aparmaq, mobil telefon, dinləyici qurğu və digər diqqət yayındıran vasitələrdən istifadə etmək, eləcə də dərs mövzusu ilə əlaqəsi olmayan fəaliyyətlərlə məşğul olmaq tələbənin fəallıq göstəricilərinə mənfi təsir göstərir. Tələbələrin dərs müzakirələrində aktiv iştirakı, müəllimə və qrup yoldaşlarına diqqətlə qulaq asması, dərslərdə davamlı iştirakı, dərstdən əvvəl əvvəlki mövzularla tanış olaraq sual-cavab prosesində iştirak etməsi və dərs zamanı paylanan sorğu xarakterli sual kartlarına cavab verməsi fəallığın qiymətləndirilməsində əsas meyarlar kimi nəzərə alınır. İştirak edilməyən hər iki dərs üçün tələbənin fəallıq balından bir bal çıxılır. Davamiyyət və dərsə gecikmə meyarları Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı məcburidir. Üzürlü səbəblərdən (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) dərslərdə iştirak edə bilməyən tələbələr bu barədə müvafiq qaydada fakültə dekanlığına rəsmi məlumat təqdim etməlidirlər. Fənn üzrə ümumi dərs saatlarının 25 faizindən çoxunda iştirak etməyən tələbələr imtahana buraxılmırlar. Dərsə gecikən tələbə dərsə buraxılsa da, həmin dərs üçün qeyri-iştirakçı kimi qeyd olunur.			
Cədvəl			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	18.09.2026	Sosial işin mahiyyəti və tarixi inkişafı	Artur C. Frankel. Şeldon R. Gelman. Keys menecment. Giriş: Konsepsiyalar və Bacarıqlar. Bakı, 2019. 191 s. Charles Zastrow. Sosial hizmete giriş. Nika Yayınevi, 5-ci baskı. 2017. 834 s.
2.	25.09.2026	Sosial iş dəyərləri və etik prinsiplər	Charles Zastrow. Karen K. Krist-Ashman. İnsan Davranışı Ve Sosyal Çevre I. Ankara, 2014. 736 s.
3.	02.10.2026	Sosial işçinin etik məsuliyyətləri	Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p. Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p.
4.	09.10.2026	Sosial işdə əsas yanaşama və nəzəriyyələr	Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p. Collins D., Jordan C., Coleman H. An intro-duction to

			Family Social Work. Thomson: Brooks/Cole, USA, 2007. 1-49 p. Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p
5.	16.10.2026	Sosial işçinin effektiv ünsiyyət bacarıqları	Dölek, Bilge Önal (2009). "Geriatrik Sosyal Hizmet" V. Ulusal Yaşlılık Kongresi. 07-08 Mayıs 2009 Sivas. Cumhuriyet Üniversitesi ve Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği. (Editörler: Kalinkara, Velittin, Gülüşan Özgün Başıbüyük ve Faruk Ay). S. 349-357. Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p.
6.	23.10.2026	Tibb sistemində sosial iş	Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p. Collins D., Jordan C., Coleman H. An introduction to Family Social Work. Thomson: Brooks/Cole, USA, 2007. 1-49 p.
7.	30.10.2026	Fərdlər və qruplarla aparılan sosial iş	Doç. Dr.Serap Nazlı. Aile Danışmanlığı. Ankara, 2011. 311 s. Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p.
8		Aralıq imtahanı	
9	06.11.2026	Ailələrlə sosial iş	Dölek, Bilge Önal (2009). "Geriatrik Sosyal Hizmet" V. Ulusal Yaşlılık Kongresi. 07-08 Mayıs 2009 Sivas. Cumhuriyet Üniversitesi ve Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği. (Editörler: Kalinkara, Velittin, Gülüşan Özgün Başıbüyük ve Faruk Ay). S. 349-357. Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p
10	13.11.2026	Ahıllarla sosial iş	Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p. Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p. Collins D., Jordan C., Coleman H. An introduction to Family Social Work. Thomson: Brooks/Cole, USA, 2007. 1-49 p. Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p
11.	20.11.2026	Əlilliyi olan insanlarla sosial iş	Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p. Collins D., Jordan C., Coleman H. An introduction to Family Social Work. Thomson: Brooks/Cole, USA, 2007. 1-49 p. Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice

			with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p
12.	27.11.2026	Sosial təhlükəli vəziyyətdə olan uşaqlarla sosial iş	Əliyev M.N. Sosial təminat hüququ: Dərslik. Bakı: Adiloğlu, 2007. 464 s. Məmmədova R.O. Sosial işə giriş. Bakı: BDU. 2019. 206 s. Charles Zastrow. Karen K. Krist-Ashman. İnsan Davranışı Ve Sosial Çevre I. Ankara, 2014. 736 s. Charles Zastrow. Sosial hizmete giriş. Nika Yayınevi, 5-ci baskı. 2017. 834 s.
13	04.12.2026	Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlarla sosial iş	Dölek, Bilge Önal (2009). "Geriatrik Sosial Hizmet" V. Ulusal Yaşlılık Kongresi. 07-08 Mayıs 2009 Sivas. Cumhuriyet Üniversitesi ve Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği. (Editörler: Kalıncara, Velittin, Gülüşan Özgün Başıbüyük ve Faruk Ay). S. 349-357. Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p.
14	11.12.2026	Sosial rifah	Məmmədova R.O. Sosial işə giriş. Bakı: BDU. 2019. 206 s. Charles Zastrow. Karen K. Krist-Ashman. İnsan Davranışı Ve Sosial Çevre I. Ankara, 2014. 736 s. Charles Zastrow. Sosial hizmete giriş. Nika Yayınevi, 5-ci baskı. 2017. 834 s. Frederic G.Reamer. Sosial Hizmet etiği və dəyərləri. 1.ci baskı. Nika Yayınevi, 2017. 255 s. Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p. Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p.
15	18.12.2026	Sosial siyasət Sosial proqramların və xidmətlərin qiymətləndirilməsi	Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p Ann McDonald. Social work with older people. Polity Press, 2010, 161 p. Carol H. Meyer. Social work practice. New York: The free press, 2002, 268 p. Collins D., Jordan C., Coleman H. An intro-duction to Family Social Work. Thomson: Brooks/Cole, USA, 2007. 1-49 p. Michael J. Holosko, Marvin D. Feit. Social work practice with the elderly. Third edition, Canadion Scholars' Press Inc., 2004, 559 p
16		Final imtahanı	